

หนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

ฐกฤต เฉลยวาเรศ

นักวิชาการสถิติชำนาญการ

ในปี 2566 ที่ผ่านมามีครุสังกัดกระทรวงศึกษาธิการกว่า 9 แสนคน มีมูลค่าหนี้สินรวมกว่า 1.4 ล้านล้านบาท โดยมี “สหกรณ์ออมทรัพย์ครู” เป็นเจ้าหนี้รายใหญ่ 8.9 แสนล้านบาท คิดเป็น 64% ของยอดหนี้ทั้งหมด อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยอยู่ที่ 5.64% ขณะที่เจ้าหนี้รองลงมา ได้แก่ ธนาคารออมสิน มูลค่าหนี้ 3.49 แสนล้านบาท อัตราดอกเบี้ย 6.9% ธนาคารกรุงไทย มูลค่าหนี้ 6.3 หมื่นล้านบาท อัตราดอกเบี้ย 7.12% และธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) มูลค่าหนี้ 6.1 หมื่นล้านบาท อัตราดอกเบี้ย 6.4% (ที่มา : https://www.matichonweekly.com/column/article_748639) ทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้มีพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง กระทรวงยุติธรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด สมาคมธนาคารไทย สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ ธนาคารออมสิน ธนาคาร อาคารสงเคราะห์ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยความร่วมมือครั้งนี้จะร่วมกันคลายความทุกข์ให้กับครู ร่วมแก้ไขปัญหาหนี้สินครูอย่างเป็นรูปธรรม ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสภาพคล่องในการชำระหนี้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างมีศักดิ์ศรี ได้รับการดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ เพิ่มสภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน และจัดสวัสดิการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ส่งเสริมให้มีเงินกู้ข้าราชการดอกเบี้ยต่ำ และสอดคล้องกับศักยภาพ โดยให้ทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐพิจารณาปรับปรุง กำหนดหลักเกณฑ์การหักเงินเดือนเพื่อชำระหนี้เงินกู้ของบุคลากรในสังกัด โดยต้องมีเงินเดือนคงเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้ประจำเดือนแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ในแนวทางเดียวกันกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการหักเงินเดือนบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ.2551 ตลอดจนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจการวางแผนทางการเงิน และการบริหารจัดการหนี้ (ที่มา : <https://www.thairath.co.th/news/local/2791291>)

ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2567 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีทั้งสิ้น 105 แห่ง สมาชิก 905,556 คน โดยมีทุนดำเนินงาน 1,094,188.47 ล้านบาท เป็นทุนของสหกรณ์ 526,505.77 ล้านบาท คิดเป็น 48.12% และหนี้สิน 567,682.70 ล้านบาท คิดเป็น 51.88% ทำให้มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน 1.08 เท่า แสดงให้เห็นว่าทุนของสหกรณ์และหนี้สินมีมูลค่าใกล้เคียงกัน โดยมีหนี้สินมากกว่าทุนของสหกรณ์ 3.78% ซึ่งสหกรณ์บริหารหนี้สินและทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่นำไปลงทุนกับการปล่อยสินเชื่อให้แก่สมาชิกและสหกรณ์อื่น

ตาราง การลงทุนในสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

การลงทุนในสินทรัพย์	เงินสดและเงินฝาก	ลูกหนี้ - สุทธิ	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	หลักทรัพย์ ตราสาร และหุ้น	สินทรัพย์อื่น
จำนวน (ล้านบาท)	53,299.63	1,018,662.68	3,834.50	15,543.36	2,848.30
ร้อยละ	4.87	93.10	0.35	1.42	0.26

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูลงทุนในสินทรัพย์ในรูปลูกหนี้ - สุทธิมากที่สุด 1.02 ล้านบาท คิดเป็น 93.10% ของทุนดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูระหว่างปีมีมูลค่า 5.97 แสนล้านบาท เป็นธุรกิจสินเชื่อ 4.17 แสนล้านบาท คิดเป็น 69.85% และมีธุรกิจรับฝากเงิน 1.80 แสนล้านบาท หรือ 30.15% เห็นได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเป็นที่พึ่งพาด้านการเงินของสมาชิก เนื่องจากเป็นแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าแหล่งอื่น อีกทั้งจำนวนเงินกู้และจำนวนงวดการกู้ที่มากกว่าแหล่งอื่น และมีเงินเฉลี่ยคืน จึงเป็นสิ่งจูงใจในการก่อหนี้ของสมาชิกเพื่อนำเงินมาใช้ประโยชน์ ทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเป็นเจ้าหนี้รายใหญ่ของครู โดยปกติเงินเดือนครูจะไต่ระดับไปเรื่อย ๆ ตามลู่วิ่งของตัวเอง จนชนเพดานสูงสุดในแต่ละอันดับ เมื่อชนเพดานแล้วก็จะขยับไปกินเงินเดือนในลู่วิ่งต่อไปโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ไม่เพียงแค่งานเงินเดือนและเงินวิทยฐานะเท่านั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป ยังได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษโดยอัตโนมัติอีกด้วย (ที่มา : https://www.matichon.co.th/education/news_4448651) การที่รายได้ของครูมีค่อนข้างสูง ทำให้การพิจารณาวงเงินกู้สูงตามไปด้วย โดยการใช้ประโยชน์จากการกู้เงินของสมาชิกจะนำไปใช้เกี่ยวกับซื้อเครื่องใช้ในครัวเรือน ชำระหนี้สินเดิม ใช้สอยส่วนตัว ก่อสร้างต่อเติม ปรับปรุงอาคาร เป็นต้น

ตาราง การใช้ประโยชน์จากเงินกู้ของสมาชิก

การใช้ประโยชน์จากเงินกู้ของสมาชิก (ล้านบาท)				
รายการ	กู้ฉุกเฉิน	กู้สามัญ	กู้โครงการพิเศษ	รวม
ใช้สอยส่วนตัว	9,053.44	55,234.28	1,013.41	65,301.13
ชำระหนี้สินเดิม	3,979.20	103,245.03	10,510.94	117,735.17
ซื้อเครื่องใช้ในครัวเรือน	3,412.14	122,774.23	2,845.71	129,032.08
ก่อสร้าง ต่อเติม ปรับปรุงอาคาร	506.87	29,778.86	1,577.80	31,863.53
ซื้อที่ดิน	45.76	6,114.56	379.16	6,539.48
ซื้อบ้านพร้อมที่ดิน	9.89	4,854.72	2,251.19	7,115.80
ซื้อยานพาหนะ	82.00	2,122.54	314.81	2,519.35
การลงทุนประกอบอาชีพ	143.07	9,832.56	10,397.95	20,373.58
การศึกษา	267.40	8,653.76	96.77	9,017.93
อื่น ๆ	796.62	11,602.35	436.07	12,835.04
รวม	18,296.39	354,212.89	29,823.81	402,333.09

จากการดำเนินธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ 4.17 แสนล้านบาท ส่วนมากเป็นการให้สินเชื่อแก่สมาชิก 4.02 แสนล้านบาท ส่วนที่เหลือเป็นการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์อื่น/อื่น ๆ โดยสมาชิกรายได้ที่กู้มาซื้อเครื่องใช้ในครัวเรือนมากที่สุด 32.07% รองลงมาชำระหนี้สินเดิม 29.26% ใช้สอยส่วนตัว 16.23% โดยมีหนี้คงเหลือของสมาชิก ณ สิ้นปีบัญชีมี 1.02 ล้านบาท ทำให้โดยเฉลี่ยมีหนี้ต่อสมาชิก 1.12 ล้านบาท สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่เป็นลูกหนี้ของสหกรณ์ควรดำรงตนอยู่อย่างพอเพียง และยึดตามคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า อิณาทาน ทุกข์โลเก (อ่านว่า อิณาทานัง ทุกข์โลเก) แปลว่า การก่อหนี้เป็นทุกข์ในโลก ลูกหนี้ต้องขยันหมั่นเพียร และหมั่นอดออม ไม่ตกอยู่ในกิเลสต่าง ๆ ทำให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย สรุ่ยสุร่าย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวทางการเงินและคลายทุกข์ให้กับตนเอง